

Nærings- og fiskeridepartementet
postmottak@nfd.dep.no

Vår dato: 15.05.2018
Deres dato: 15.03.2018
Vår referanse: [Vår ref]
Deres referanse: 16/2865-70

Innspill til stortingsmelding om offentlige anskaffelser

Vi viser til brev av 15. mars 2018 og møte med statssekretær Magnus Thue 24. april 2018 om innspill til arbeidet med stortingsmelding om offentlige anskaffelser. Som omtalt i møtet oversendes felles innspill fra KS og NHO.

Innovasjon i offentlige anskaffelser

Gode offentlige innkjøp er viktig for å løse det offentliges behov, utvikle offentlige virksomheter, stimulere til regional utvikling og næringsutvikling, og å utvikle gode hjemmemarkeder som styrker norsk næringslivs konkurranseposisjon i viktige eksportmarkeder. Offentlig sektor kjøper varer og tjenester av privat næringsliv for i størrelsesorden 500 mrd. kr. årlig. Samlet sett gjør det offentlig sektor til næringslivets største kunde. Innovasjon i offentlige anskaffelser har potensial til å ha en betydelig positiv effekt på den samlede verdiskapingen i norsk næringsliv, og gjennom det også bidra vesentlig til en vellykket omstilling i næringslivet.

Om alle offentlige innkjøpere har et bevisst forhold til innovasjon i sine anskaffelser, vil offentlige anskaffelser kunne spille en betydelig rolle som Norges kraftigste og viktigste innovasjonsmotor. Ved å få en sterkere kultur for innovasjon knyttet til offentlige innkjøp, kan offentlig sektor møte innbyggernes, næringslivets og samfunnets behov på en enda bedre måte. Vi er derfor av den oppfatning at innovasjonsperspektivet bør være et bærende gjennomgående elementene i stortingsmeldingen.

Leverandørutviklingsprogrammet – verktøy for innovative offentlige anskaffelser

Nasjonalt program for leverandørutvikling (LUP) er inne i sin andre 5-årige programperiode. Programmet er i sin nåværende form planlagt å vare ut 2019. Formålet til LUP er å øke innovasjonseffekten av offentlige anskaffelser. Programmets funksjon er å være en katalysator med hovedfokus på økt gjennomføring av innovative anskaffelser i Norge.

Programmet ble etablert av NHO og KS i 2010. De siste årene har Difi også vært medeier i programmet, og fra mai 2018 trer Innovasjon Norge (IN) og Forskningsrådet (NFR) inn i programmets styre. I første femårsperiode (2010-14) var innsatsen rettet mot å vise mulighetene gjennom konkrete pilotprosjekter. I inneværende periode (2015-19) har programmet i tillegg satt fokus på å bidra til at innovative offentlige anskaffelser blir en mer varig praksis.

Programmet har i stor grad vært partnerskapsfinansiert, der de 25 partnere hver bidrar med 250 000 kr. per år. Fra 2016 har programmet i tillegg en bevilgning over statsbudsjettet på 10 mill.

[Skriv her]

kroner (NFD). Det er 13 personer som er engasjert/ansatt i LUP. Nær halvparten av programmets ansattressurser jobber ute i regionene, og er samlokalisert med NHOs regionkontorer. Disse stillingene er delvis også finansiert gjennom regionale partnerskap med fylkeskommunene.

Leverandørutviklingsprogrammets resultater

Menon gjennomførte høsten 2017 en midtveisevaluering av programmet. Evalueringen viser en markant vekst i bruken av innovative offentlige anskaffelser i perioden:

- Andelen offentlige virksomheter som omtaler innovasjon i sin innkjøpsstrategi har økt fra 6% i 2011 til 40% i 2017.
- Antall virksomheter som har utlyst anskaffelser med markedsdialog på Doffin har økt fra 6 i 2010 til 295 i 2016.
- 20 vesentlige eller radikale innovasjoner har sett dagens lys som følge av innovative anskaffelsesprosesser.
- 18 av de mest toneangivende offentlige innkjøperne i Norge har implementert og tatt i bruk innovative anskaffelser som strategisk virkemiddel.
- I en sammenstilling av 8 gevinstanalyser (8 anskaffelser av de 160 programmet har fulgt) kan man dokumentere 334 millioner i offentlige besparelser (39 mrd. kr. hvis hele Norge hadde tatt akkurat de løsningene i bruk). Bedrifter har innover og 450 nye arbeidsplasser er skapt.

Menon skriver også i sin evalueringsrapport at "det virker åpenbart at programmets rolle gjennom opplæring i metode og rådgivning underveis i prosessen bidrar til et bedre resultat." Programmets pådriverfunksjon har slik sett utviklet seg til å bli et effektivt virkemiddel i seg selv.

Videreutvikling av leverandørutviklingsprogrammet

I tillegg til at innovasjon i større grad bør være et gjennomgående perspektiv i stortingsmeldingen, er NHO og KS opptatt av at den fremtidige rollen til LUP avklares i meldingsarbeidet. Vår klare anbefaling er at programmet skaleres opp og videreutvikles som et sentralt verktøy for å realisere de omstillingene både offentlig sektor og næringslivet må gjennom.

LUP har tatt en operativ rolle i rommet mellom ulike offentlige aktører og mellom offentlig sektor og næringslivet. Erfaringene viser at programmet representerer integritet, legitimitet og tyngde. Samtidig har tilgjengelighet over hele landet og at LUP opererer frittstående og ubyråkratisk gitt handlekraft i gjennomføringen. Det er verdt å merke seg at store profesjonelle offentlige kunder melder at prosjekter med stort innovasjonspotensial ikke hadde blitt gjennomført uten LUPs fasilitering.

Programmet fungerer, og det er etterspurt i stadig økende grad. Vi har derfor igangsatt et arbeid der vi ser på hvordan vi kan etablere et sett helhetlige og brukervennlige konsepter som gjør det enkelt både for toneangivende offentlige nasjonale aktører og lokale og regionale aktører å benytte seg av denne metoden for innovative anskaffelser. Samtidig ser vi på hvordan ulike verktøy og virkemidler, herunder de som Difi, Innovasjon Norge og Forskningsrådet rår over, kan

[Skriv her]

inkorporeres i disse konseptene for å øke programmets verdi for brukerne (offentlige innkjøpere og private leverandører). Formålet er å imøtekomme det observerte økende behovet som eksisterer både blant leverandører og offentlige innkjøpere for å skalere opp den rollen LUP står for, og gjennom det bidra til å øke innovasjonseffekten av offentlige anskaffelser.

Forutsigbarhet om programmets rammebetingelser fremover er viktig for å lykkes med dette utviklingsarbeidet. Samtidig er det avgjørende at programmet som sådan kan planlegge sin videre aktivitet knyttet til hvorvidt det skal inngå i nye prosjekter, jfr. at etterspørselen etter programmets tjenester er økende. Det er programmets ansatte som utgjør den viktigste ressursen i programmet, og desto nærmere vi kommer utløpet av inneværende programperiode uten tydelige signaler om programmets fremtid desto større er usikkerheten for de ansatte. Vi mener stortingsmeldingen om offentlige anskaffelser er et godt egnet sted for regjeringen å tydeliggjøre klare ambisjoner om videreutvikling og videreføring av leverandørutviklingsprogrammet. På møtet 24. april ble det signalisert at stortingsmeldingen vil kunne bli lagt frem om ett års tid. I så fall vil det være hensiktsmessig, for å sikre at kompetansen i LUP blir værende i LUP, å gi tydelige signaler om videreføring og videreutvikling av LUP på et tidligere egnet tidspunkt, for eksempel ved fremleggelse av statsbudsjettet for 2019.

Vi tar for øvrig sikte på å ferdigstille arbeidet med "LUP 3.0" rundt sommeren, og vil gjerne få komme tilbake med mer konkrete innspill på det tidspunktet.

Vennlig hilsen

Næringslivets Hovedorganisasjon
Område Politikk og kommunikasjon

Ole Erik Almlid
Viseadministrerende direktør

KS
Område for forskning, innovasjon og
digitalisering

Inger Østensjø
Områdedirektør

